

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus III. An Clerici conjugati possint habere beneficia Ecclesiastica?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

mere: constat ex Origene *homil. 23. in Numer.* Eusebio *in Evangel. demonstr. c. 8. & 9.* Epiphano, *heresi 69.* Chrysof. *homil. 2. de patientia Job.* Cyrillo Hierosolym. *catech. 12.* Hieronymo *contra Vigil. in princip. & epist. 50. in fine.* Concilio Nicæno, *canone 3.*

ARTICULUS II.

An Clerici conjugati teneantur deferre habitum, & tonsuram?

47 **D**E hoc Episcopus Pictaviensis quaestionem movit apud Innocentium III. ad quam rescribit Pontifex, & refertur c. *Joannes 7. h. t.* quod sic habet: *Joannes nobis conquerendo monstravit, quod tu eum, quanquam jam dudum uxorem legitimam duxerit, pro eo, quod prius in acolythum fuerat ordinatus, compellere niteris, ut tonsuram deferat Clericalem, ex quo inter ipsum, & uxorem suam posset scandalum generari; cum de consuetudine terre tue Clerici uxorati non cogantur invito portare tonsuram. Quoniam igitur idem, etiam tonsuratus, non potest privilegio Clericali gaudere, mandamus, quatenus ipsum super tonsuratione hujusmodi non molestes, dummodo nullum percipiat beneficium Ecclesiasticum, cuius ratione teneatur Clericalem deferre tonsuram; quia, cum eum oporteat secularibus negotiis immisceri, tonsura ipsius, secularia exercentis, videretur profectò in ministerio nostri vituperium redundare.* Ex quo textu sequitur, cum in Ecclesia Latina quaestio fieri possit solum de Clericis in minoribus (qui enim in sacris sunt, citra dispensationem conjugati esse nequeunt) Clericos conjugatos, qui sunt infra Subdiaconatum, non teneri ad deferendum habitum, & tonsuram Clericalem, nisi liceat illi habere beneficium Ecclesiasticum, de quo diximus *à num. 21. & 26.* & patet ex c. *Clericus, 6. h. t.* quod est desumptum ex *Concilio Triburiensi*, ubi statuitur: *si Clericus non in gradu seu Ordine sacro constitutus, nec Religionem professus, dimissa Tonsura uxorem duxerit, eam retinere potest, imò & debet: iterum tamen tonderi debet, si Canonis, & fori Clericalis privilegio gaudere velit;* (*Abb hic n. 4.*) modò non

sit bigamus, sed Virginem duxerit, & Ecclesiae alicui serviat, juxta *Concil. Trid. sess. 23. c. 6. de reform.* Ex quo infert gloss. *in hic*, quòd Clericus conjugatus & beneficiatus, debeat portare coronam; quæ autem pertinent ad qualitatem, & decorem habitus Clericalis, diximus *à n. 21.*

ARTICULUS III.

An Clerici conjugati possint habere beneficia Ecclesiastica?

48 **C**Lericum conjugatum, jure Ecclesiastico, incapacem esse beneficiorum; ita cum communi Leslius *l. 2. Jusf. c. 34. de 21.* adeo, ut nec dispensatione Episcopi beneficium, etiam simplex, obtinere possit. Sanchez *cit. D. 42. n. 18.* excipe, nisi duxerit Virginem, & perpetuam continentiam voverit, c. *Sanctus, h. t.* modò etiam uxor vel monasterium ingreditur, vel saltem votum continentiae perpetua edat, quin exposita maneat periculo incontinentiae, c. *Conjugatus, 5. de Convers. conjugat. junct. gl. V. ab uxore.* Nam Laicus non est capax beneficii, c. *Cum adeo, 17. de rescript.* at Clericus conjugatus habetur in omnibus ut Laicus, exceptis casibus expressis, c. *unic. h. t. n. 6.* Ex quo sequitur. 1. Clericum, qui per verba de praesenti contrahit matrimonium, amittere beneficium, si quod habuit, extra praedictum casum; quia sic tacite renuntiat praesumptione juris; & quidem ipso facto, juxta Barbosam *in c. 1. h. t. n. 2.* adeo, ut fructus, à die sic contracti matrimonii perceptos, teneatur restituere; nec possit in favorem tertii renuntiare, atque adeo beneficium ejus, tali casu statim, ipso jure vacare; ita Sanchez *l. 7. matrim. D. 42. à n. 10.* & hoc non in poenam delicti, cum nullum sit; sed ob incompatibilitatem cum statu matrimonii. Hinc, quando dicitur c. *1. & 3.* ejusmodi Clericos conjugatos privandos esse beneficiis, intellige, quòd possessionem, cum injuste detineant. Et quamvis ab initio fuerint habiles ad beneficium, & inhabilitate (v.g. irregularitate) superveniente, non perdant ipso jure; perdunt tamen tacita renuntiatione, quæ intervenit in hoc casu. Et hoc etiam procedit de pensionibus Ecclesiasticis, si quas ejusmodi Clericus habuit titulo Clericali (nisi sint reservata pro officio aliquo compatibili cum matrimonio, ut pullare campanas,

panas, organum &c.) & accessu, regressu, & quolibet alio jure ad beneficium Ecclesiasticum; per Clementinam, *Gratia, de rescriptis*; imò & transactione inter Titularem, & Pensionarium in ita post tale matrimonium, de quo Barboſi, *cit. an. 6.*

49 Si quæras, *an hoc procedat de matrimonio contracto per verba de presenti, etiam non consummato?* r. affirmative. Status enim conjugalis, etiam non consummatus, incompatibilis est cum Clericali, non quidem ex natura rei, sed juris Ecclesiastici præsumptione, ut constat *exc. 5. h. t.* ubi Innocentius III. Archiepiscopo Norvicensi rescribens, *accepimus etiam, inquit, quod quidam Clerici tuæ diœcesis, qui matrimonium contracterunt, Ecclesiastica beneficia detinere contendunt: in quorum conversatione cithara cum psalterio malè concordat. Cum ergo vir cogitet, quomodo placere possit uxori, & iæcominus, quæ Dei sunt, valeat cogitare, cum quasi divisus in duo plenam sui non habeat potestatem: ut ei, a quo stipendium recipit, plenius famuletur: mandamus, quatenus hujusmodi Clericos beneficiis Ecclesiasticis, quæ in tua diœcesi sunt adepti, priores appellatione remotâ; præsertim, cum rerum Ecclesiasticarum substantia per tales soleat deperire; nisi forte in talibus scienter contuleris Ecclesiastica beneficia: quibus eos non per te, sed per Superiorem decernimus spoliandos. Et hoc ita verum est, ut tale beneficium non recuperet, licet uxor Religionem profiteatur, vel moriatur, ex c. quam periculosum, 7. q. 1.*

50 Hoc extendunt aliqui etiam ad casum, quo matrimonium fuisse nulliter contractum vel ex defectu solemnitatis, vel ob impedimentum occultum, & ab illo ignoratum; de quibus Barboſa *cit. an. 8.* non tamen, si sit nullum ex defectu consensûs in ipso: Sed probabilius est, in hoc casu non privari *ipso jure*; privandum tamen esse per sententiam, nisi cum ipso dispensetur, *gl. fin. in c. 1. h. t.* Sanchez *l. 3. matr. D. 43.* Layman *l. 4. tr. 2. c. 14.* quia sic non assumit statum incompatibilem. *Non enim præstat impedimentum, quod de jure non sortitur effectum, reg. 52. in 6.* Ex quo sequitur, ea quæ diximus de Clericis conjugatis, quoad inhabilitatem retinendi beneficia prius habita, si matrimonium contracterunt, accipiendâ esse de *matri-*

monio contracto, non mero facto, sed *jure, ac validè.* Hinc Clericus in Sacris de facto, seu invalidè contrahens matrimonium beneficiis prius obtentis non privatur *ipso jure*; quia cum tale matrimonium sit omnino nullum, non assumpsit statum incompatibilem cum beneficio. Constitutio autem, in poenam delicti, cum *ipso jure privans*, nulla datur; possunt tamen suspendi, & excommunicatione compelli ad agenda poenitentiam, *c. 1. h. t.* Peractâ verò poenitentia dispensat Episcopus, ut officii sui executionem habeant, *c. Sanè, 4. eod.* quod tamen intellige, si contraxerunt *cum unica, & Virgine*; secus enim fierent bigami verè, vel interpretativè, cum quibus non dispensat Episcopus *c. Nuper, & c. fin. de Bigamis.* Si autem duxerunt unicam & virginem, sunt bigami solum similitudinariè, cum quibus dispensat Episcopus, ut diximus *l. 1. Tit. 21.*

Not. autem. 1. si Clerici in minoribus 51 constituti, propter contractum matrimonium, beneficiis priventur prius obtentis, debere illis restitui bona, quæ Ecclesiis, in quibus erant intitulati, contulerunt, *c. 3. h. t. ibi: Sanè si Ecclesiis, quibus attitulati fuerant, de possessionibus, aut aliis bonis suis aliqua contulisse noscantur, cum ab earundem Ecclesiarum ministerio fuerint, & beneficio sequestrati, ad ipsos restitua via dominium, ac proprietates liberè debet, & absq; ulla contradictione redire.* Not. 2. per matrimonium non extingui dispensationem ad beneficium, quo minus illegitimus dispensatus, soluto matrimonio, virtute illius, beneficium obtine possit, Sanchez *l. 7. de matr. D. 42. n. 9.* Not. 3. solum Papam, non autem Episcopum dispensare posse cum Clerico, qui constitutibus in minoribus, uxorem duxit, ut beneficium Ecclesiasticum obtineat, etiam si duxerit unicam, eamq; virginem, & Ecclesiæ alicui deservire velit. Nam inferior in lege Superioris non dispensat, nisi in casu commisso; præsens autem talis non est. Nec rectè arguitur ad hunc ab aliis casibus, v. g. quòd Episcopus dispensare possit ad beneficium simplex cum homicida, & irregulari, *c. ad audientiam, 12. de homicid.* vel cum deposito ab ordine, & beneficio, *c. Salonitane, dist. 63.* Nam hi casus sunt expressi. 2. in materia exorbitante, qualis est materia dispensationis, non est locus à simili, vel majori, ut dixi *alibi.* ARTI-